

סמסטר ב', תשע"ט

בריאות ובטיחות העובד

מועד השיעור: יום א' 18:00 – 14:00

שם המרצה: פרופסור ענת דרך-זהבי

סוג הקורס: שיעור מתוקשב/סדנה

רמת הקורס: תואר ראשון

שעת הקבלה של המרצה: לפי תיאום מראש, חדר ראש החוג

דרכי התקשרות: מספר טלפון - 8288003. דוא"ל – anatz@research.haifa.ac.il

רקע כללי (רציונאל, מטרות הקורס):

מקצוע הסייעוד מוכר יותר ויותר בשנים האחרונות על ידי חוקרי ארגונים כמקצוע בדרגת סיכון גבוהה מבחינת הסיכוי להדבק במחלות מחד, ולפיתוח תסמונות לחץ שחיקה ופגיעה בבריאות מאידך. הקורס יסקור גישות תיאורטיות עדכניות לניהול מצבי עומס ולחץ ולקידום איכות חיים ובריאות במקום העבודה תוך הדגשת הפרספקטיבות של בעלי העניין השונים (הנהלה, לקוחות, צוות מטפל). במסגרת הקורס ננתח את הקונפליקט הקיים בין ארגון העבודה הסייעודית מחד ובריאות הצוות המטפל מאידך, ונגזור אסטרטגיות ניהוליות המשלבות איכות הטיפול עם בריאות העובד.

מטרות הקורס הן:

1. להקנות למשתתפים ידע, מיומנויות ותפיסת עולם, בתיאוריות לחץ והתמודדות ברמת הפרט, המחלקה והארגון.
2. להתנסות בסימולציות ארגוניות המאפשרות הבנת התהליכים הדינמיים המשפיעים על התנהגות הסטודנט בזמן לחץ.
3. לספק למשתתפים פורום לדיון ולפתרון דילמות ניהוליות, הצעות מן העבודה היומיומית בארגוני הבריאות.

מבנה הקורס:

הקורס ינוהל במתכונת סדנתית-התנסותית בשילוב חומר תיאורטי מתוקשב. דגש מיוחד יינתן בסדנה לניתוח של מצבים ניהוליים במחלקות המערבים מצבי לחץ, והצגת דרכי ההתנהגות של המשתתפים כמנהלים וחברים בארגונים על ידי שימוש בסימולציות ניהוליות. החומר התיאורטי יועבר באמצעות מצגות מתוקשבות, והסטודנט יתבקש לנתח את הסימולציות לאור החומר התיאורטי.

דרישות ושיטות ההערכה:

תרגילים: חובת הגשה של שני תרגילים: תרגיל 1 או 2 ותרגיל 3 – סה"כ 30%
מצגת מסכמת: הגשה בזמן של הצהרת הכוונות, תכנון הכלים, השתתפות פעילה במפגשים האישיים + המצגת – 70%
סטודנט לא יוכל להגיש את תרגיל 1 או 2 אם לא השתתף בתרגיל

נושאי הקורס, רשימת הקריאה, פעילות שבועית ולו"ז להגשת מטלות:

פעילות	חומר קריאה	נושא	תאריך
צפייה בשיעור מס' 1 מבוא	<p>Bourbonnais, R., Comeau, M., & Vezina, M. (1999). Job strain and evolution of mental health among nurses. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i>, 4, 95-107.</p> <p>Duffield, C., Diers, D., O'Brien-Pallas, L., Aisbett, C., Roche, M., King, M., & Aisbett, K. (2011). Nursing staffing, nursing workload, the work environment and patient outcomes. <i>Applied Nursing Research</i>, 24(4), 244-255.</p>	1. מבוא: לחץ בקליפת אגוז	24.2
ראו הנחיות תרגיל מס' 1 בנושא: ניתוח תרגיל המבקר לאור תיאוריות הלחץ		2. שיעור פרונטאלי בריאות הצוות הסייעודי: עובדות ומודלים תיאורטיים	3.3
צפייה בשיעור מס' 3 תיאוריות לחץ	<p>Folkman, S., Lazarus, R.S., Dunkel-Schetter, C., DeLongis, A., & Gruen, R.J. (1986). Dynamics of a stressful encounter: Cognitive appraisal, coping, and encounter outcomes. <i>Journal of Personality and Social Psychology</i>, 50(5), 992-1003.</p> <p>Theorell, T, & Karasek, R.A. (1996). Current issues relating to psychosocial job strain and cardiovascular disease research. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i>, 1(1) , 9-26.</p> <p>Hobfoll, S. (2001) Conservation of Resources. <i>Applied Psychology: An International Review</i>, 50(3) 419-421.</p> <p>Weyers, S., Peter, R., Boggild, H.,</p>	3. תיאוריות להבנת תופעת תהליך הלחץ התעסוקתי בארגוני סיעוד והשלכותיה	10.3

	Jeppesen, H.J., & Siegrist, J. (2006). Psychosocial work stress is associated with poor self-rated health in Danish nurses: A test of the effort-reward imbalance model. <i>Scandinavian Journal of Caring Sciences</i> , 20, 26-34.		
הגשת תרגיל מס' 1 ראה הנחיות לתרגיל מס' 2: ניתוח תרגיל אקים ובלוגים	Schaufeli, W. B., & Taris, T. W. (2014). A critical review of the Job Demands-Resources Model: Implications for improving work and health. In <i>Bridging occupational, organizational and public health</i> (pp. 43-68). Springer Netherlands.	4. שיעור פרונטלי התערבויות לקידום בריאות העובד	17.3
צפייה בשיעור מס' 5 : תמיכה בארגוני בריאות	Drach-Zahavy, A. (2004). Exploring Team Support: The Role of Team's Design, Values, and Leader's Support. <i>Group Dynamics</i> , 8(4), 235-252. Moliner, C., Martinez, T.V., Peiro, J.M., Ramos, J., & Cropanzano, R. (2005). Relationships Between Organizational Justice and Burnout at the Work-Unit Level. <i>International Journal of Stress Management</i> , 12, 99-116. Drach-Zahavy, A. (2007). Workplace health friendliness: A test of a cross-level model. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i> .	5. תמיכה חברתית כגורם הממתן השפעות לחץ: היבטים מבניים ותרבותיים	24.3
צפייה בשיעור מס' 6 : התערבויות להפחתת שחיקה הגשת הצהרת כוונות לפרוייקט סופי: נושא מטרות כלים	Chan, C. W., & Perry, L. (2012). Lifestyle health promotion interventions for the nursing workforce: a systematic review. <i>Journal of clinical nursing</i> , 21(15-16), 2247-2261. Drach-Zahavy, A. & Marzuq, N. (2013). The weekend matters: Exploring when and how nurses best recover from work stress. <i>Journal of</i>	6. התערבויות להפחתת שחיקה	31.3

	<p><i>Advanced Nursing</i>, 69(3), 578-589.</p> <p>Fritz, C. & Sonnentag, S. (2006). Recovery, well-Being, and performance-related outcomes: The role of workload and vacation experiences. <i>Journal of Applied Psychology</i>, 91, 936-945.</p> <p>Fritz, C. & Sonnentag, S. (2005). Recovery, health, and job performance: Effects of weekend experiences. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i>, 10(3), 187-199.</p>		
הגשת תרגיל מס' 2 : ניתוח תרגיל אקים ובלוגים		7. פגישות אישיות- פרויקט סופי	7.4
צפייה בשיעור מס' 6 עבודה רגשית ראה הנחיות לתרגיל מס' 3	<p>Diefendorff, J. M., Erickson, R. J., Grandey, A. A., & Dahling, J. J. (2011). Emotional display rules as work unit norms: A multilevel analysis of emotional labor among nurses. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i>, 16(2), 170.</p> <p>Mann, S. (2005). A health-care model of emotional labour: An evaluation of the literature and development of a model. <i>Journal of Health Organization and Management</i>, 19(4/5), 304-317.</p> <p>Mann, S., & Cowburn, J. (2005). Emotional labour and stress within mental health nursing. <i>Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing</i>, 12(2), 154-162.</p>	8. עבודה רגשית בסייעוד תרגיל מס' 2 הבהרת מושגים עבודה שטחית, עבודה עמוקה גמישות אמוציונאלית Detached concern	14.4
צפייה בשיעור מס' 9 : קונפליקט בית-עבודה	Dierdorff, E. C. and Ellington, K. It's the Nature of the Work: Examining Behavior-Based Sources of Work-Family Conflict Across Occupations. <i>Journal of Applied psychology</i> , 93(4), 883-892.	9. קונפליקט בית עבודה	28.4

	Somech, A. & Drach-Zahavy, A. (2007). Coping with work-family conflict: The distinctive effect of gender-role ideology. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i> , 12(1), 1-19.		
הגשת תרגיל מס' 3		10. שיעור פרונטאלי: עבודה רגשית סרטונים הצגת עבודות	5.5
	סיכום נתוני הפרויקט האישי והצגתם במצגת	11. פגישות אישיות –	12.5
	<p>Tucker, A. L., Edmondson, A. C., & Spear, S. (2002). 'When problem solving prevents organizational learning'. <i>Journal of Organizational Change Management</i>, 15(2), 122-137.</p> <p>Drach-Zahavy, A. & Somech, A. (2010). Implicit as compared with explicit safety procedures: The experiences of Israeli nurses. <i>Qualitative Health Research</i>.</p> <p>Vogus, T.J., & Welbourne, T.M. (2003). Structuring for high reliability: HR practices and mindful processes in reliability-seeking organizations. <i>Journal of Organizational Behavior</i>, 24, 877-903.</p>	12. מסטנדרטיזציה לחוסן	19.5-
		13-14 שיעורים פרונטליים: סיכום הקורס ומצגות	26.5- 2.6

מטלה מס' 1: ניתוח תרגיל דוח המבקר על סמך תיאוריות להבנת לחץ

מטרת התרגיל הינה להרחיב את הבנת הסטודנט לגבי תיאוריות לחץ עדכניות.

יש לבחור שלוש תיאוריות להבנת לחץ תעסוקתי ולנתח באמצעותן את התרגיל והשתלשלות העניינים בכיתה. כיצד שופכות התיאוריות אור על השתלשלות העניינים כפי שהתבטאו בתרגיל.

היקף: כ-20 שורות לכל תיאוריה – סה"כ 60 שורות.

תאריך אחרון להגשת התרגיל: 17.3 . ההגשה במודול

ההגשה הינה ביחידים.

מטלה מס' 2: ניתוח תרגיל אקים ובלוגים לאור היבטים מבניים ותרבותיים

מטרת התרגיל הינה להרחיב את הבנת הסטודנט לגבי הגורמים המבניים והתרבותיים הקשורים לבריאות העובד.

1. ניתוח התרגיל: כיצד גורמים מבניים ותרבותיים קשורים להצלחה בתרגיל? (עד 20 שורות)

2. כיצד גורמים מבניים ותרבותיים המאפיינים את מערכת הבריאות קשורים לבריאות הצוות הסייעודי (עד 20 שורות)

היקף: כ-40 שורות סה"כ.

תאריך אחרון להגשת התרגיל: 07.4 . במודול

ההגשה הינה ביחידים.

מתוך מטלות 1-2 יש לבחור מטלה אחת בלבד ולהגישה במועד

מטלה מס' 3 : סרטון קצר אודות עבודה רגשית - חובה

מטרת התרגיל הינה להרחיב את הבנת הסטודנט לגבי עבודה רגשית ומחירה עבור הצוות הסייעודי מחד והמטופלים מאידך.

על סמך חומר ההרצאות וחומר הקריאה אנא הכינו סרטון קצר המסביר בצורה ברורה

- מהן אסטרטגיות העבודה הרגשית : עבודה שטחית ועמוקה
- מהו detached concern וכיצד הוא שונה מעבודה שטחית ועמוקה
- כיצד עבודה שטחית ועמוקה קשורים לבריאות העובד ולאיכות הטיפול

תאריך אחרון להגשת התרגיל: הצגה בכיתה בתאריך 5.5

ההצגה הינה בקבוצות של כ-4 סטודנטים.

מטלה זו הינה חובה ללא בחירה

מטלה סופית: מצגת של חקירה של אספקט בריאותי

מטרות:

- להבין סוגית בריאות תעסוקתי האופיינית למחלקה בה אתם מתנסים
- לעורר דיון סביב סוגיות בריאות העולות מהפרקטיקה.

אופן:

- עליכם לבחור סוגיה בריאותית מעניינת שאופיינית לדעתכם למחלקה בה אתם מתנסים.
- לסקור את הספרות העדכנית סביב סוגיה זו (כ-5 מאמרים, לפחות 3 באנגלית) ולהבין: מה ידוע בספרות, מה לא ידוע? מהם כיווני המחקר העתידיים?
- לאסוף מידע מראיונות עם חברי המחלקה/ שאלונים/ תצפיות/ וסיפורי מקרה ולהציג את המצב במחלקה מזווית זו באופן ביקורתי.
- מהם האמצעים ברמת הפרט, הצוות והארגון על מנת להתמודד עם בעיה זו?
- לדון בשכיחות התופעה, בהשלכותיה, ובדרכים להתמודדות מתוך מה שעולה מחקירתכם על סמך חומר הקריאה והנלמד בקורס.
- להציע לא"א צעדים יישומיים לפתרון הבעיה על סמך חומר הקריאה והנלמד בקורס.
- דגש מיוחד בצינון המצגת ינתן להפעלת הכיתה

משך המצגת- כ-30 דקות.

מתווה להכנת המצגת

שיקופית 1 שם המצגת והמציגים

שיקופית 2: תיאור קצר של המחלקה הנדונה ואתגרי הבריאות הקיימים בה. למה דווקא נבחר נושא זה

שיקופיות 3-7 (לכל היותר עד 5 שיקופיות) - חומר תיאורטי הקשור לבעיית הבריאות המוצגת: הגדרה, מה ידוע בספרות, מהם הגורמים הקשורים לבעיית בריאות זו? מהם התוצאים?

שיקופיות 8 : מטרת החקירה

שיקופיות 9 : שיטת החקירה ותיאור קצר של כלי המחקר

שיקופיות 10 ואילך : ממצאי החקירה. יש להביא תיאור מפורט של ממצאי החקירה הכמותיים והאיכותניים

לגבי הממצאים האיכותניים- יש לבצע ניתוח תוכן ולהביא ציטוטים לתיאור התימות העולות

לגבי הממצאים הכמותיים : לתאר בטבלאות ובגרפים את הממצאים

דיון בממצאים

מסקנות יישומיות : יש להביא מס' מסקנות יישומיות כיצד ניתן לשפר את בריאות הצוות הסייעודי.

משך המצגת- כ-30 דקות. העבודה תתבצע בקבוצות של כ-4 סטודנטים.

תהליך העבודה :

שלב א' : על הסטודנטים לשלוח עד תאריך ה- 31.3 הצהרת כוונות לפרוייקט הסופי הצהרת הכוונות בהיקף של עד עמוד תכלול : מטרת העבודה, הראציונאל לבחירת הנושא, כלים מוצעים ובבליוגרפיה.

שלב ב' : דיון בקבוצות קטנות עם המרצה על הצהרת הכוונות וגיבוש העבודה 7.4

שלב ג' : עריכת החקירה וניתוח הנתונים

שלב ד' : דיון בקבוצות קטנות עם המרצה לגבי אופן הצגת הנתונים במצגת- תאריך 12.5

שלב ה' : הצגת המצגת בתאריך 2.6-2.5

7.4 הרשמה לקבוצות קטנות בתאריך

	1345-1415
	1415-1445
	1445-1515
	1515-1545
	1545-1615
	1615-1645
	1645-1715
	1715-1745

הרשמה לקבוצות קטנות לתאריך 12.5

	1345-1415
	1415-1445
	1445-1515
	1515-1545
	1545-1615
	1615-1645
	1645-1715
	1715-1745